

Jaka będzie błękitna książeczka?

Autor: Redakcja

Dawno dawno temu w odległej galaktyce...

Rada Jedi zdecydowała, że należy zrobić reformę sprawności. Słomiany zapal rady wyleciał już po chwili, więc choć młodzi padawani byli nad wymiar ambitni poprzez nauki starymi sprawnościami nie byli tacy dobrzy jacy mogli być. Wielki mistrz czarnej magii Darth Vader zwietrzył sytuację, pokonał niedoskonałych Jedi i przejął kontrolę w galaktyce!

Ale chwila, moment!

Ten film ma inne zakończenie ... Mithrandir zwany również Gandalfem białym lub obrońcą wszystkich światów zjawił się w paru miejscach, tu coś szepnął, tu powiedział słówko, a czasem nie powiedział nic. Czas popłynął inaczej, Jedi nie wymarli, a w podświadomości paru tęgich głów z góry naszego zuchmistrzowskiego świata, niczym w filmie Nolana „Incepcja”, powstała myśl o przemyśleniu na nowo systemu sprawności!

Kilka miesięcy temu (jeszcze w czasach kiedy koronawirus był anegdotą z dalekich Chin) przesłaliśmy do wszystkich zuchmistrzów ankietę. Na podstawie Waszych odpowiedzi zamierzamy zaktualizować obecny system sprawności zuchowych. Ale o tym potem...

Uważamy, że słowa należy dotrzymywać, a wyniki ankiet na które ktoś poświęcił swój czas – [publikować](#). Dlatego poniżej przedstawiamy Wam skrótowe podsumowanie badania tego, jak są używane sprawności zuchowe w ZHR. [Pełny raport z ankiety można pobrać tutaj](#).

Największą popularnością ankietę cieszyła się w referatach Małopolskim, Lubelskim i Mazowieckim, ale w sumie wypełniło ją 47 osób. Biorąc pod uwagę, że zuchmistrzów w ZHR jest około 250, grupa jest całkiem reprezentatywna. Ankietę została wypełniona w znacznej większości przez aktualnych wodzów oraz pułkowników (młodych, ambitnych nastolatków prowadzących gromady pod okiem czujnych generałów).

Wśród odpowiedzi zróżnicowana jest: wielkość gromad oraz miejscowości, w których gromady pracują, a także kategoria zdobyta w ubiegłym roku pracy, co daje obraz na sprawę z każdej strony.

Niebieskich sprawności jest zdecydowanie za mało, zwłaszcza że są zwykle lubiane przez zuchy

Jak są używane sprawności?

Bardzo cieszy nas fakt, że niemal wszyscy wykorzystują regulamin sprawności w pracy z gromadami. Nie było też wielu skarg na obecny system i konstrukcję książeczki – co pokazuje, że obecne rozwiązania działają dość dobrze. W śródroczu większość gromad realizuje przeważnie od 5 do 15 sprawności, co nie jest wynikiem rewelacyjnym, (w ciągu roku zazwyczaj mamy przyjemność zrobić z gromadą 5 całkiem obszernych cykli, 2-3 sprawności na cykl; do tego dochodzą biwaki i zimowisko), ale też nie niepokoi.

Kolory sprawności są wykorzystywane dosyć równomiernie, co przekłada się na rozwój zuchów w każdej płaszczyźnie. Jedno jest pewne: większość ankietowanych podkreśla, że niebieskich sprawności jest zdecydowanie za mało, zwłaszcza że są zwykle lubiane przez zuchy. W segmencie „proponowane zmiany” wodzowie wołali o więcej sprawności prorodzinnych.

Sprawności indywidualne czy wspólne?

Ankietowani zapytani o to dzielą się na dwie grupy. Większa (ok. 65 %) używa systemu mieszanego – część zadań zuch robi ze wszystkimi na zbiórce, a część samodzielnie w domu. Druga, mniejsza grupa wodzów (ok. 35 %) robi sprawności razem z zuchami tylko i wyłącznie na zbiórkach i wyjazdach.

„Druhu, bo mieliśmy zdobywać *Obserwatora*, i detektyw już czeka. Ale teraz wolimy *Przyjaciela zwierząt*,„

Część zuchmistrzów podkreśla, że wymagania na sprawności nie są adekwatne do dzisiejszych czasów. Ponad połowa wodzów regularnie zmienia wymagania znane z Błękitnej Książeczki, lub wymyśla swoje własne sprawności. Dostaliśmy opinie o **ogólnie zbyt małej ilości sprawności**, o braku sprawności w wielu ciekawych dziedzinach. Ankietowani zwracają uwagę, że aktualne sprawności często są **już nieatrakcyjne**, a niektóre, takie jak rolnik, delfin, etnograf są praktycznie nie do zrealizowania. Z kolei sobieradek i rycerz są realizowani parokrotnie.

Proponowane zmiany w systemie

Dostaliśmy aż 40 propozycji nowych sprawności, związanych m. in. z elektroniką, popkulturą, różnymi sportami (ciekawo znajdą szczegóły w głównym raporcie). Znalazły się też wnioski o dodanie dwóch nowych kolorów: jednego na sprawności wyłącznie fabularne i okolicznościowe (np. 1 sierpnia, 11 listopada). Sprawności w tym kolorze nie oznaczałyby konkretnych umiejętności, a tylko pomagałyby wodzom tworzyć fabułę. Drugi proponowany kolor byłby przeznaczony na sprawności „ogólnozuchowe”, dotyczące życia codziennego i obowiązków w gromadzie.

Jedną z proponowanych sprawności był wspinacz: osobno skalny i osobno drzewny...

Czy wymagania sprawności są dobrze zdefiniowane?

Gdzie dwóch Polaków tam trzy opinie! Połowa ankietowanych uważa, że wymagania są dobrze zdefiniowane. 25 % osób uważa, że wymagania są zbyt ogólne, zaś drugie 25 % osób twierdzi, że zbyt szczegółowe. Przyjmijmy więc, że obecny ich poziom ogólności jest odpowiedni. Z odpowiedzi wynika również, że trudno przekuć sprawności czerwone z wymagań na zadania. Duża liczba ankietowanych docenia możliwość własnej interpretacji sprawności, ale niektórzy proszą o podpowiedzi na dole strony, które mogłyby wspomóc kreatywność układającego plan pracy.

Zadaliśmy też pytanie, czy sprawność powinna składać się z wymagań jak obecnie, czy może tylko z sylwetki, a może wręcz przeciwnie - powinniśmy podać konkretne zadania. Powstają tu trzy równe obozy. Jedni uważają, że dobrze jest jak jest. Drudzy być chcieliby przykładowych zadań, trzeci zaś mówią o potrzebie napisanej dobrej idei która zwierzałaby konkretne cechy, które powinien posiadać zuch po wykonaniu sprawności. Ankietowani podkreślają, że bardzo ważna jest dla nich swoboda, gdyż każdy ma swoją metodę i powinien mieć wybór w działaniu.

Padł również pomysł, by zrobić różne poziomy sprawności - inne zadania dla zuchów pierwszej, drugiej i trzeciej gwiazdki. Połowa ankietowanych była zwolennikami tego pomysłu, 40% było przeciw.

Pojawiła się propozycja stworzenia koloru na sprawności wyłącznie fabularne

Podsumowanie

Z ankiety wypływa naszym zdaniem jasny wniosek – potrzebujemy aktualizacji. Nie rewolucji, ani nie reformy, lecz dostosowania systemu do nowych wyzwań. Widać, że wszyscy Zuchmistrzowie dostrzegają minusy aktualnego systemu, i że pomysły, jak powinna wyglądać nasza książeczka są bardzo różne. Przede wszystkim stoimy przed decyzją: czy sprawności mają być potwierdzeniem umiejętności, czy tematem do zabaw? Czy powinniśmy je tworzyć tak, żeby wspomóc słabszych wodzów, czy żeby pozwolić rozwinąć skrzydła tym, którzy radzą sobie lepiej?

Już za kilka dni odbędzie się kolejny etap aktualizacji projektu *Aktualizujemy sprawności* – spotkania z naukowcami i praktykami wychowania, zajmującymi się poszczególnymi obszarami Pryzmatu, z którymi będziemy rozmawiać o aktualnej ścieżce rozwoju zucha w danej płaszczyźnie. Spotkania odbędą się w formie webinaru, na który zapraszamy wszystkie zainteresowane osoby. Więcej opowie Michcio w filmiku poniżej:

Zespół *Aktualizujemy Sprawności*

[phm. Henryk Skrzyński](#)

phm. Paweł Szczerbiński

pwd. Mateusz Kaczkowski

[pwd. Ignacy Chocyk](#)

Jaka będzie błękitna książeczka?

pwd. Kuba Karaś

O Autorach:

Zespół *Aktualizujemy sprawności* przy Wydziale Zuchowym Głównej Kwatery OH-y wziął za cel dostosować książeczkę sprawności do potrzeb współczesnych zuchów i wodzów. Jesteśmy doświadczonymi wodzami z Mazowsza, Lubelszczyzny i Małopolski. Chcesz się z nami skontaktować? Masz poradę, wniosek, skargę lub za dużo wolnego czasu? Pisz na h.skrzynski@zhr.pl.

[Redakcja](#)

Zastęp służbowy oddelegowany do poszukiwania artykułów w wartościowych miejscach, wypytywania władz o praktyczne porady oraz znajdowania odpowiedniego cytatu na dowolną okazję.